

STORTINGET

Innst. 83 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 10 LS (2018–2019)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i åndsverkloven mv. (portabilitet av nettbaserte innholdstjenester mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Norsk rett inneholder ingen regler om grensekryssende portabilitet som forplikter tilbydere av innholdstjenester til å tilby sine abonnenter adgang til tjenestene når de oppholder seg midlertidig utenfor Norge. Lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven) gjelder som utgangspunkt bare handlinger som foretas på norsk territorium (territorialitetsprinsippet).

I proposisjonen legger Kulturdepartementet frem forslag til endringer i lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven). Ved forslaget gjennomføres europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1128 om grensekryssende portabilitet av nettbaserte innholdstjenester i det indre marked (portabilitetsforordningen).

Portabilitetsforordningen ble vedtatt 14. juni 2017 og publisert i Den europeiske unions tidende 30. juni samme år. Forordningen gir regler for å sikre at abonnenter av portable nettbaserte innholdstjenester også får tilgang til disse tjenestene ved midlertidig opphold utenfor bostedsstaten. Disse tjenestene kan omfatte en rekke forskjellige typer innhold, blant annet audiovisuelt innhold som kringkastingskanaler, filmer og serier, sportsprogrammer og nyhets- og aktualitetsprogrammer, men også radioprogrammer, musikk og bøker. For-

brukere som abonnerer på betalingstjenester som Via-play, HBO Nordic, TV 2 Sumo mv. skal altså, når de for eksempel i forbindelse med forretningsreiser eller ferier oppholder seg i et annet EØS-land, få tilgang til det samme innholdet som de har i hjemlandet.

Forordningen er EØS-relevant og ble ved EØS-komiteens beslutning nr. 158/2018 av 6. juli 2018 innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XVII (Opphavsrett). Beslutningen om å ta inn forordningen i EØS-avtalen ble tatt med forbehold om Stortingets samtykke.

I proposisjonen foreslår departementet at det gis en ny bestemmelse i åndsverkloven som gjennomfører forordningen. Det foreslås at forordningen gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon, det vil si at forordningen gjøres gjeldende som norsk rett gjennom en henvisning i den foreslåtte lovbestemmelsen.

Portabilitetsforordningen inneholder ingen krav om tilsyn eller særskilte håndhevsregler. Eventuelle tvister om overholdelse av reglene i forordningen må i siste instans derfor avklares gjennom de alminnelige domstolene.

Det antas at gjennomføring av portabilitetsforordningen ikke får vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for offentlige myndigheter, for private tilbydere av betalte nettbaserte innholdstjenester eller for rettighetshavere til innhold som tilbys i nettbaserte innholdstjenester.

For forbrukere vil forordningen ha positive konsekvenser.

Portabilitetsforordningen trådte i kraft i EU 1. april 2018 og gjelder nå direkte i alle EUs medlemsstater. Departementet foreslår at den nye bestemmelsen, som gjennomfører forordningen i norsk rett, skal gjelde fra den tid Kongen bestemmer.

Lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven) trådte i kraft 1. juli 2018 og erstattet tidligere åndsverklov av 1961. Som følge av den nye åndsverkloven er det behov for enkelte lovtekniske endringer i andre lover. Dette dreier seg dels om endringer av henvisninger til tidligere åndsverklov og dels begrepsmessige endringer som følge av ny åndsverklov. Det foreslås slike lovtekniske endringer i kunstavgiftsloven, lov om avgift til Det norske komponistfond, panteloven, bibliotekvederlagsloven og lov om vederlag for kunstvisning.

Åndsverkloven § 86 foreslås opphevet, da konsekvensplikten i tidligere personopplysningslov ikke er videreført i den nye personopplysningsloven som trådte i kraft 20. juli 2018. Bestemmelsen er derfor uten betydning.

Departementet foreslår i proposisjonen at Stortinget gir samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning.

Forslag til vedtak B – samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 158/2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2017/1128 (portabilitetsforordningen) – behandles i en egen innstilling, Innst. 82 S (2018–2019). Det vises til Stortingets forretningsorden § 31 sjette ledd andre punktum.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, Marianne Haukland, lederen Kristin Ørmen Johnsen og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal og Morten Wold, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Venstre, Grunde Almeland, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til at Prop. 10 LS (2018–2019) både inneholder forslag til lov og forslag til stortingsvedtak om samtykke. Saken behandles derfor i to ulike innstillinger. Komiteen viser til merknader og forslag til vedtak i Innst. 82 S (2018–2019) om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 158/2018 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2017/1128 (portabilitetsforordningen).

Komiteen merker seg at portabilitetsforordningen trådte i kraft i EU 1. april 2018. Det betyr at det lov-messige grunnlaget for portabilitet er ulikt i Norge fra mesteparten av EØS-området. Denne forskjellen gjelder både for forbrukere og tilbydere av innholdstjenester. Forskjellen vil gjelde inntil den foreslåtte lovendringen trer i kraft. Ulike regler innen det felles marked kan skape uheldige situasjoner både for forbrukere og tilbydere.

Komiteen mener at det er mest hensiktsmessig at lovendringen derfor trer i kraft så snart som mulig.

Komiteen viser til at rask ikrafttredelse er viktig blant annet av hensyn til rettsenhet i hele EØS-området og for at norske tilbydere ikke skal tape konkurransekraft. Det er også grunn til å tro at norske forbrukere er utålmodige etter å benytte seg av regelverket.

Komiteen viser også til at tilbydere av innholdstjenester til forbrukere i andre EØS-land ikke kan tilby portabilitet når abonnentene oppholder seg i Norge, inntil lovendringen trer i kraft.

Komiteen merker seg at lovendringen i utgangspunktet gjelder for kommersielle tilbydere av innholdstjenester. Det er ønskelig at også allmennkringkastere gjør sitt innhold portabelt for norske forbrukere.

Komiteen viser til at proposisjonen i tillegg til forslag til endring i åndsverkloven som gjennomfører portabilitetsforordningen, også inneholder enkelte lovtekniske endringer i andre lover. Noe av dette er henvisninger til tidligere åndsverklov, og noe er oppdateringer av begreper. Dessuten foreslås opphevelse av åndsverkloven § 86, som nå er uten betydning.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i åndsverkloven mv. (portabilitet av nettbaserte innholdstjenester mv.)

I

I lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. gjøres følgende endringer:

§ 86 oppheves.

Ny § 112 a i kapittel 8 skal lyde:

§ 112 a. Portabilitet av nettbaserte innholdstjenester

EØS-avtalen vedlegg XVII punkt 12 (europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1128 om grensekryssende portabilitet av nettbaserte innholdstjenester i det indre marked (portabilitetsforordningen)) gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg XVII, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 114 første ledd skal lyde:

Kapittel 2 gjelder, med unntak av §§ 23 og 24 og den i §§ 16 og 20 nevnte spredningsrett, til fordel for arbeid som er frembrakt av

a) norsk statsborger eller person som er bosatt her i riket

b) selskap som har norsk styre og sete her i riket.

II

I lov 4. november 1948 nr. 1 om avgift på omsetning av billedkunst m.m. skal § 1 sjette ledd lyde:

Unntatt fra avgiftsplikten er omsetning som omfattes av *åndsverkloven* §§ 59, 60 og 61.

III

I lov 9. april 1965 nr. 1 om avgift til Det norske komponistfond skal § 3 lyde:

§ 3. Plikt til å betale avgift til fondet har selskap eller annen sammenslutning som selv eller ved fullmektig i ervervsøyemed eller til stadighet utøver virksomhet i Norge som mellommann for *opphavere* ved oppkreving av vederlag til *opphavere* for *lydfesting*, *offentlig fremføring* eller *overføring til allmennheten* av musikkverk.

Selskap eller annen sammenslutning som i Norge vil drive slik virksomhet som nevnt i første ledd må ha bevilling av Kongen som kan kreve garanti for at avgifter til fondet blir betalt og for ansvar som selskapet eller sammenslutningen måtte komme i overfor *opphavere* som det har oppkrevd vederlag for og for øvrig sette andre vilkår for tillatelsen.

Med musikkverk i denne lov forstås åndsverk som har vern som musikkverk, med eller uten tekst, etter *åndsverkloven*.

IV

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant skal § 3-4 andre ledd bokstav b lyde:

b. rett til varemerke, patent, design og planteforedlerrett, herunder rett til søknad om slike rettigheter, rett til supplerende beskyttelsessertifikat, sekundært forretningskjennetegn, kretsmønster for integrerte kretser, *rettigheter til produsenter av lydopptak og film etter åndsverkloven § 20*, *databaser som er vernet etter åndsverkloven § 24*, ervervet opphavsrett, herunder rett til utøvende kunstneres fremføring av et verk, og ervervet rett til fotografiske bilder, og

V

I lov 29. mai 1987 nr. 23 om bibliotekvederlag gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

§ 1. *Vederlag for utlån mv.*

Opphavere til verk som disponeres til utlån i offentlige bibliotek, skal ytes vederlag gjennom årlige bevilgninger over statsbudsjettet. Vederlaget ytes kollektivt, og utbetales til slike fond som nevnt i § 4 til støtte for visse *opphavergrupper*.

§ 3 første ledd skal lyde:

Vederlagssatsen (*jf. § 2 første ledd*) fastsettes etter forhandlinger med en felles sammenslutning som er godkjent av departementet, og som består av organisasjoner som representerer en vesentlig del av norske *opphavere* på området.

§ 4 første og andre ledd skal lyde:

Vederlaget fordeles til fond som forvaltes av de aktuelle *opphaverorganisasjoner*. Fondenes vedtekter skal være godkjent av departementet.

Fondenes midler kan disponeres til fordel for *opphavere*, eller til fordel for formål som gjelder vedkommende gruppe *opphavere*. Ved utbetaling til enkelte *opphavere* skal det ikke kunne tas hensyn til organisasjonstilhørighet. Til en enkelt *opphaver* skal det ikke kunne ytes et årlig beløp som overstiger fire ganger folketrygdens grunnbeløp.

VI

I lov 28. mai 1993 nr. 52 om vederlag for visning av billedkunst og kunsthåndverk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1 andre ledd skal lyde:

Vederlaget ytes kollektivt og utbetales til slike fond som nevnt i § 4 til støtte for visse *opphavergrupper*.

§ 3 skal lyde:

§ 3. *Fastsettelsen av vederlag.*

Vederlagssatsen for hver visningsenhet og antall verkseksemplarer som skal legges til grunn for beregningen av vederlaget, fastsettes ved avtale mellom staten og en felles sammenslutning som er godkjent av departementet, og som består av organisasjoner som representerer en vesentlig del av norske *opphavere* på området. Dersom det ikke oppnås enighet om avtale om vederlagssatser, kan hver av partene kreve mekling etter regler fastsatt av departementet.

§ 4 første og andre ledd skal lyde:

Vederlaget fordeles til fond som forvaltes av *opphaverorganisasjoner* innen de områder loven gjelder. Fondenes vedtekter skal være godkjent av departementet.

Fondenes midler kan disponeres til fordel for *opphavere*, eller til fordel for formål som gjelder vedkommende gruppe *opphavere*. Ved utbetaling til enkelte *opphavere* skal det ikke kunne tas hensyn til organisasjonstilhørighet.

VII

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelsene kan settes i kraft til ulik tid.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 30. november 2018

Kristin Ørmen Johnsen

leder

Silje Hjemdal

ordfører